

דף הבית < אודות המכללה < פרסומי המכללה < כתב העת "בתנועה" < כרך ו' חוב' 2-3 (מאי, 2002) <

תואר ראשון תואר שני הכשרת אקדמאים מכינות רפואה משלימה הסמכה בספורט תיירות ופנאי אתגרי תעודה והשתלמויות

מרקסיזם מול יהדות השרירים: הספורט היהודי בפולין

הערת העורך

המאמר שלהלן הוא תרגום של הרצאה שנישאה בפי דיטלהם בלקינג בסמינר על תרבות הגוף ביהדות, בעת המכבייה בשנת 2001. דיטלהם בלקינג הוא חוקר עצמאי שחקר את תרבותה של יהדות פולין במשך שנתיים. ההרצאות בסמינר הוגבלו לעשרים דקות. למרות קיצורו, החלטנו לכלול הרצאה זאת, שתורגמה לעברית על ידי אוריאל זימרי, בפרסום שלנו לאור ייחודיות הנושא.

המאמר דן בזרמים השונים בחיי התרבות של יהודי פולין בין שתי מלחמות העולם, כפי שמצאו את ביטויים בהתאגדויות הספורט השונות, החל בהענקת הזכויות התרבותיות לבני המיעוטים בפולין העצמאית במלחמת העולם הראשונה, וכלה בפרוץ מלחמת העולם השנייה בספטמבר 1939. בהרצאה הושם דגש מיוחד בפער בין האגודות הציוניות, ובראשן המכבי, ובין האגודות הסוציאליסטיות האנטי-ציונות, דוגמת גוויאזדה ומורגנשטרן. תשומת לב מיוחדת מוקדשת להישגיהם של הספורטאים היהודים, ובכלל זה בזכייה במדליות במשחקים האולימפיים ובאליפויות עולם. הפרק האחרון דן בניסיון הנפל לחדש את החיים היהודיים בפולין שלאחר מלחמת העולם השנייה. בתקופה שלאחר מלחמת העולם הראשונה נאלצה ממשלתה החדשה של פולין, שאך זכתה בעצמאות, להעניק זכויות מיוחדות לבני מיעוטים בלחצן של בנות הברית - אנגליה, ארצות הברית וצרפת. בין היתר ניתנה למיעוטים הזכות להפעיל מערכת עצמאית של בתי ספר ולהורות בהם בלשונם. (Levine, 1994) למרות זאת, לא נמנעה האפליה על רקע אנטישמי. אפליית היהודים נחלשה בעקבות המהפכה בהנהגת פילסודסקי בשנת 1926, אך התחזקה שוב בעת המשבר הכלכלי העולמי בסוף שנות ה-20. מותו של פילסודסקי בשנת 1935 גרר החרפה נוספת של תופעות אנטישמיות, שנמשכה עד חיסול הרפובליקה בעת מלחמת העולם השנייה. עם זאת יש לציין, שהמדיה הצעירה יצרה אפשרויות להקמת ארגונים יהודיים ולביסוסם, ובכללם, הקמת ארגונים שונים בתחום הספורט. בקונגרס הציוני העשירי, שהתקיים בשנת 1921 בקארלובי-ווארי בצ'כוסלובקיה, ייסדו נציגים מעשר מדינות, ובכללן פולין, את ההסתדרות העולמית "מכבי". (Pick, 1971) "התנועה החדשה הייתה מושתתת על הרעיון הציוני, ובכך נוצר הבסיס לשונות רבה בין תנועות הספורט היהודיות, בעיקר בפולין, שבה כבר הייתה היהדות מפולגת לפלגים רבים." (Haumann, 1998)